

משרדי עורכי הדין בישראל מול חבריהם בעולם - פברואר 2008

מבוא

העולם הגלובאלי משפיע גם על סקטור משרדי עורכי הדין בישראל. הסיבות לכך הינם מגוונות וביניהן: הקמת משרדים ישראלים בחו"ל גם אם הללו במופע שאינו שותפות מלאה, הצטרפות שותפים המגיעים מחו"ל למשרדים בארץ או עו"ד ישראלים החוזרים משהות ועובדים במשרדים בחו"ל, היחשפות יומיומית של השותפים בארץ לנעשה בחו"ל במסגרת ייצוג לקוחות בעסקאות בינלאומיות או דרך כנסים, מאגרי מידע וכיוצא באלו.

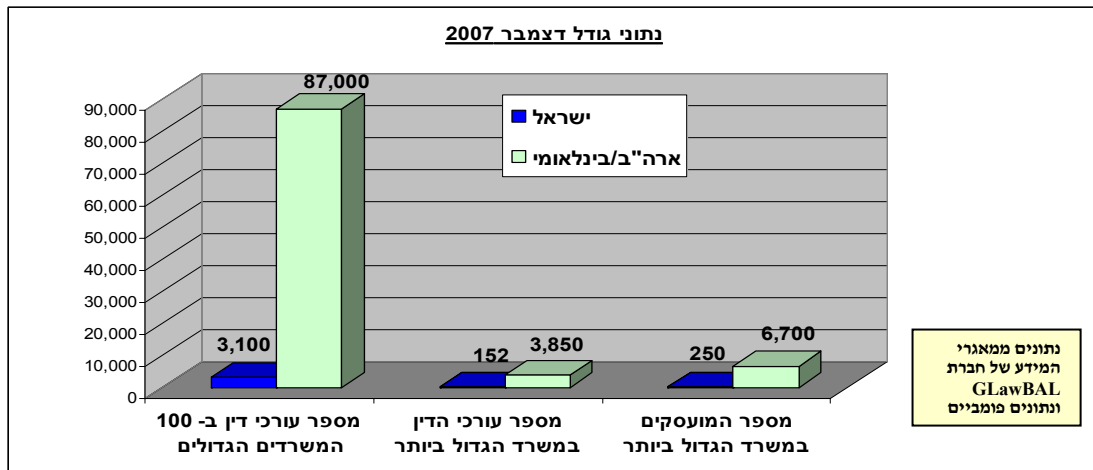
למרות זאת לטוב או לרע, קיימים עדיין פערים והבדלים בין סקטור משרדי עורכי הדין בארץ לבין חבריו בחו"ל. לבקשת עיתון "כלכליסט" וערכת מדור המשפט עו"ד ענת רואה, בסדרה בת שני מאמרים אנו מציגים את ההבדלים הללו, כאשר במאמר הראשון מבין שניים, אשר חלקו פורסם אתמול, ערכנו את ההבדלים במספר חתכים מעניינים וביניהם: **גודל, מיזוגים, הכנסות, תמחיר וחיוב שעה, משיכות שותפים ושכר עו"ד**. הנתונים נכונים לתום שנת 2007, ערכים בדולרים תורגמו בשער דולר = 4 ₪ לדולר וההיפך, אלא אם נכתב אחרת.

בחלק מן ההקשרים בחרנו לערוך את ההשוואה ביחס לסקטור משרדי עורכי הדין בעולם כולו ובחלק מן המקרים התמקדנו בהשוואה לסקטור האמריקאי. בהקשר זה נציין כי כיום מרבית המשרדים הגדולים בארה"ב הינם משרדים בינלאומיים הנוכחיים במדינות העולם וב-5 היבשות.

השוואה בגודל המשרדים וכמות השותפים

במשרדים גדולים בעולם עשויים לעבוד אלפי עורכי דין ובמשרד הבינלאומי הגדול בעולם מספר זה כבר משיק ל-3,850 עורכי דין שמספר זה הינו פי 25 ממספר עורכי הדין המועסקים מהמשרד הגדול ביותר בארץ בו מעל 150 עו"ד. סך כל המועסקים במשרד הגדול בעולם הינו 6,700 בעוד מספר המועסקים במשרד הגדול בארץ הינו כ-250. ב-100 משרדי עורכי הדין הגדולים בארה"ב עובדים מעל 80,000 עורכי דין שלהערכתנו, מספר זה הינו כמעט פי 3 מכל עורכי הדין המועסקים במשרדים בכל הארץ ופי כ-28 ממספר עו"ד המועסקים ב-100 המשרדים הגדולים בישראל.

מבט אל שדרת השותפים תלמדנו כי בעוד במשרדים הגדולים בישראל מספר השותפים טרם חצה את רף 50 השותפים ורק ב-9 משרדים יש מעל 20 שותפים הרי במשרדים גדולים בעולם יש גם מעל 1,000 שותפים במשרד אחד שזהו בערך מספר השותפים בכל 100 המשרדים הגדולים בישראל. נתון מעניין נוסף הינו פריסת המשרדים ובעוד למשרד הגדול בעולם קיימים 27 משרדים במדינות השונות ב-5 יבשות, ניתן למנות על אצבעות כף יד אחת את המשרדים הישראלים אשר להם סניף נוסף משלהם במדינה אחרת מישראל. למרות כל זאת הנתון בו ישראל מנצחת ובגודל הינו מספר עורכי הדין לנפש. להערכת לשכת עו"ד, עד לשנת 2010 מספר עורכי הדין הרשומים בישראל יתקרב ל-50,000 עורכי דין שהמשמעות היא עורך דין אחד לפחות מ-200 נפשות!

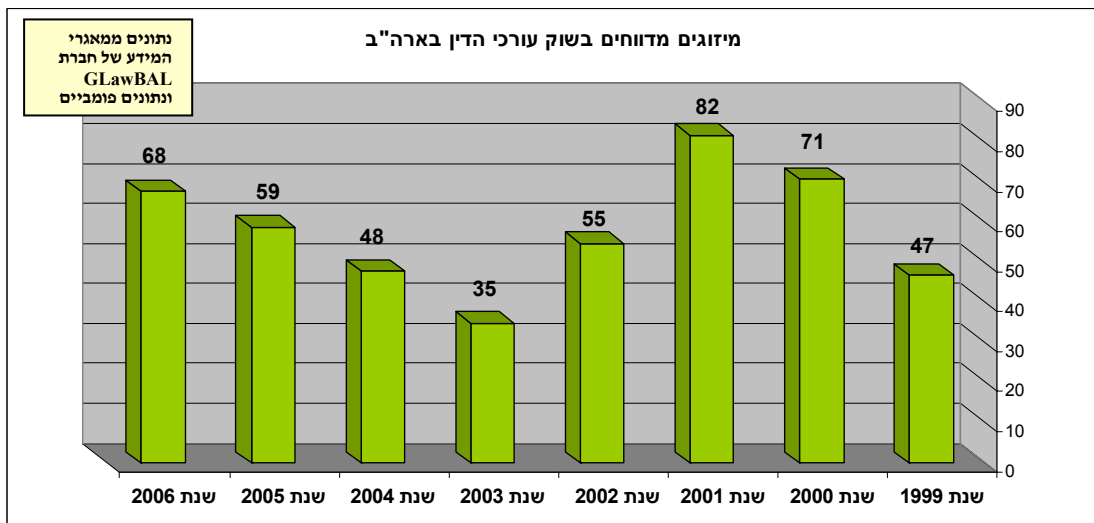
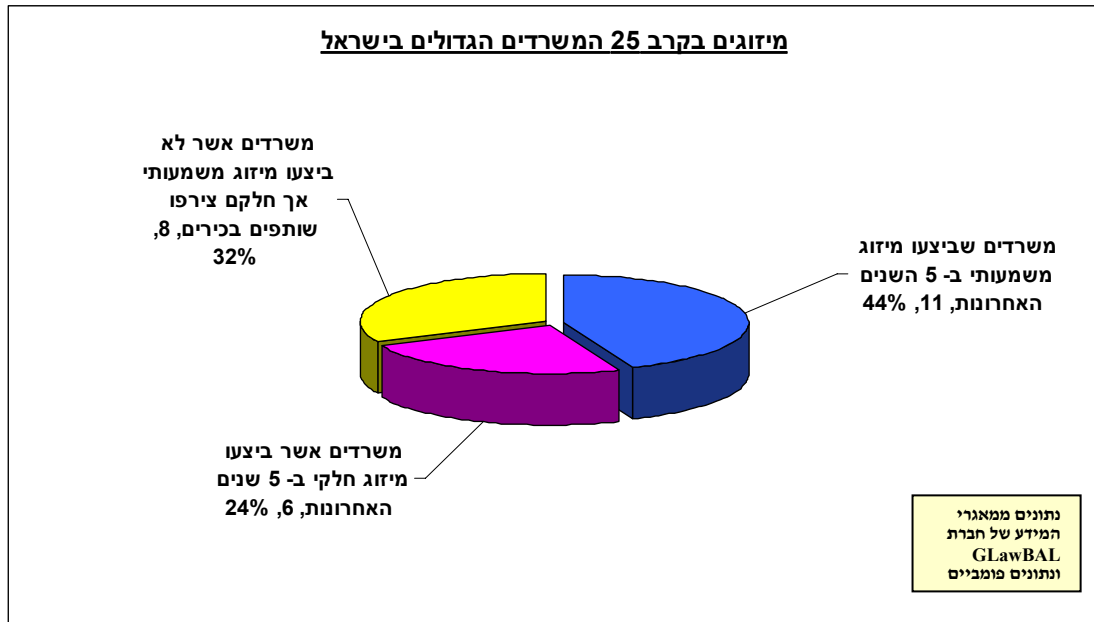

מיזוגים

קשה להתייחס לסוגיית גודלם של המשרדים מבלי להתייחס לנושא המיזוגים המזינים את גדילתם של המשרדים.

דרך המיזוג ו/או הרכישה הינה הדרך לגידול המשרד והרחבת התמחויותיו באופן מהיר. במשרדי עורכי הדין בארה"ב מתרחשים עשרות מיזוגים בשנה שביחס למיזוגים המדווחים ראינו עליה גדולה לקראת שנת 2003, ירידה בשנות המיתון ועליה נוספת בשנים האחרונות כמוצג בגרף המצורף. בישראל וכמוצג בגרף המצורף, בקרב 25 המשרדים הגדולים בישראל 11 ביצעו מיזוג אחד או שניים משמעותיים במהלך חמש השנים האחרונות. 6 משרדים אחרים ביצעו מיזוג בעל נפח קטן יותר במסגרתו מיזוג או בחנו למזג לתוכם קבוצה זו או אחרת. ואילו 8 משרדים לא ביצעו מיזוג אך חלקם צירפו לשורותיהם שותפים בכירים מחוץ לפירמה.

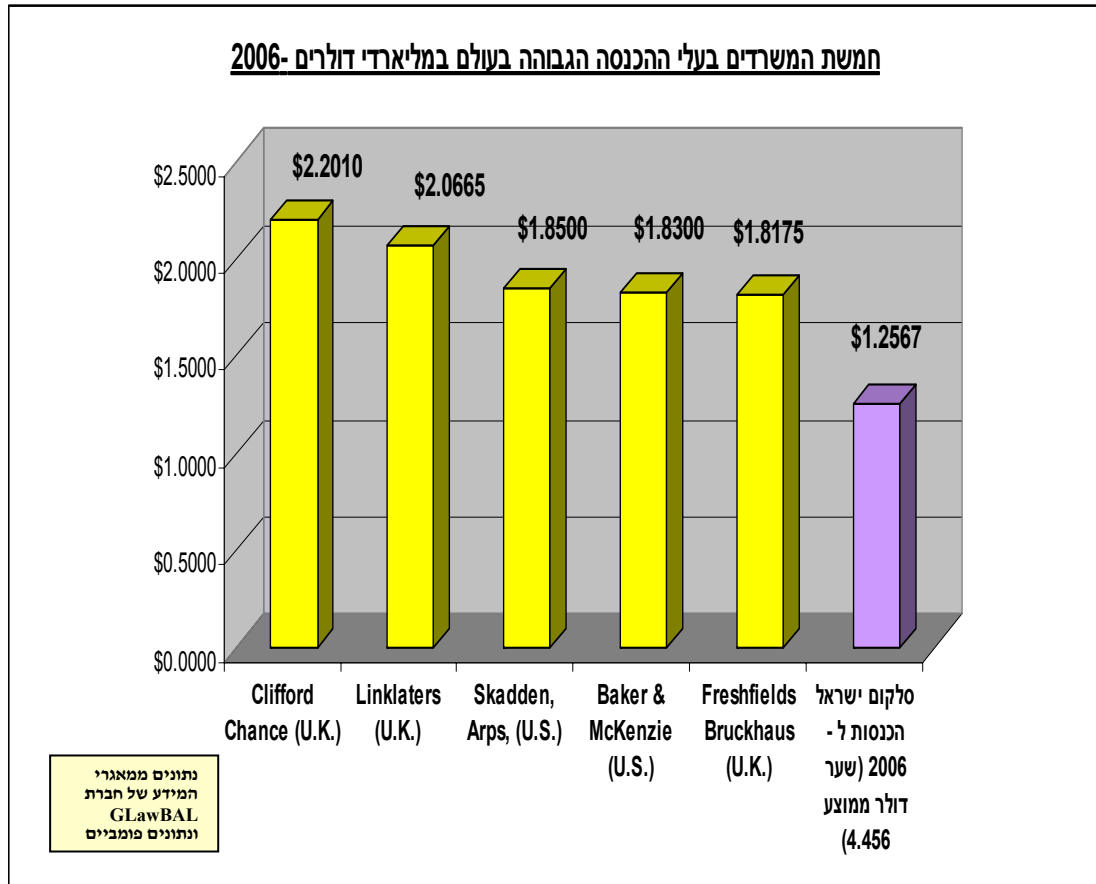

Zalmanovitsh David
Attorney at law, B.A, LL.B, M.B.A
CEO

הכנסות המשרדים

משרדי עורכי דין בעולם מגלגלים הכנסות אשר לא יביישו תקציבי רשויות מקומיות גדולות או תקציבי משרדי ממשלה שלמים בישראל. בגרף הבא מוצגים ביצועיהם השנתיים של 5 המשרדים המכניסים ביותר בעולם ומעניין לציין שלמרות שרובם משרדים בינלאומיים, בסיסם של 3 מהם דווקא באנגליה ולא בארה"ב. כמוצג בגרף, המשרד המכניס ביותר בעולם מגלגל כ-2.2 מיליארד דולר בשקלים מספר זה הינו כ- 9 מיליארד שקל שזהו באופן אבסורדי סכום ההכנסה המשוער אשר מגלגלים כל משרדי עורכי הדין בישראל או לדוגמא כמיליארד וחצי שקל מעל הכנסותיה של חברת אל על. ועוד בעניין זה יהיה מעניין לציין כי 7 משרדי עורכי הדין הגדולים בעולם מייצרים הכנסה של כ- 52 מיליארד שקל שזה קצת יותר מתקציב משרד הביטחון של ישראל לשנת 2008! ואם נרצה להשוות למחזורי הכנסותיהם של חברות מסחריות, אזי כמוצג בשקף, הכנסתה של החברה הסולארית המכניסה ביותר בישראל (סלקום) הינה בקושי 57% ממחזור ההכנסות של משרד עורכי הדין הגדול בעולם.

ייצור הכנסה על ידי עורך דין

פרמטר כלכלי מעניין נוסף הינו ייצור הכנסה על ידי עורך דין במשרד. נתוני השוואה ילמדו אותנו כי הכנסה ממוצעת אשר מייצר עורך דין במשרדים הטובים בארה"ב עשויה בנקל לחצות את רף 2.5 מיליון הדולר ובכל עשרת המשרדים הטובים בארה"ב מייצר עו"ד ממוצע הכנסה של מעל מיליון דולר.

בישראל יהיו גאים משרדים בהם ההכנסה המיוצרת על ידי עורך דין תחצה את רף 300,000 דולר לשנה שהינם כ- 1.2 מיליון ₪, נציין כי גם נמצאו בארץ משרדים בודדים שבשנת 2007 השיקו להכנסה המיוצרת על ידי עורך דין בגובה 500,000 דולר שהינם כ- 2 מיליון ₪ לעורך דין! מנגד ביותר מ- 85% ממשרדי עורכי הדין בישראל רף ההכנסה לעורך דין אינו חוצה את סכום 400,000 ₪ וישנם משרדים המודים על הכנסה ממוצעת שמפיק עורך דין בגובה 250,000 ₪ ואף פחות מכך.

משיכות שותפים

למעשה זהו הנתון המעניין מכל והוא עם כמה כסף הולכים אנו הביתה?

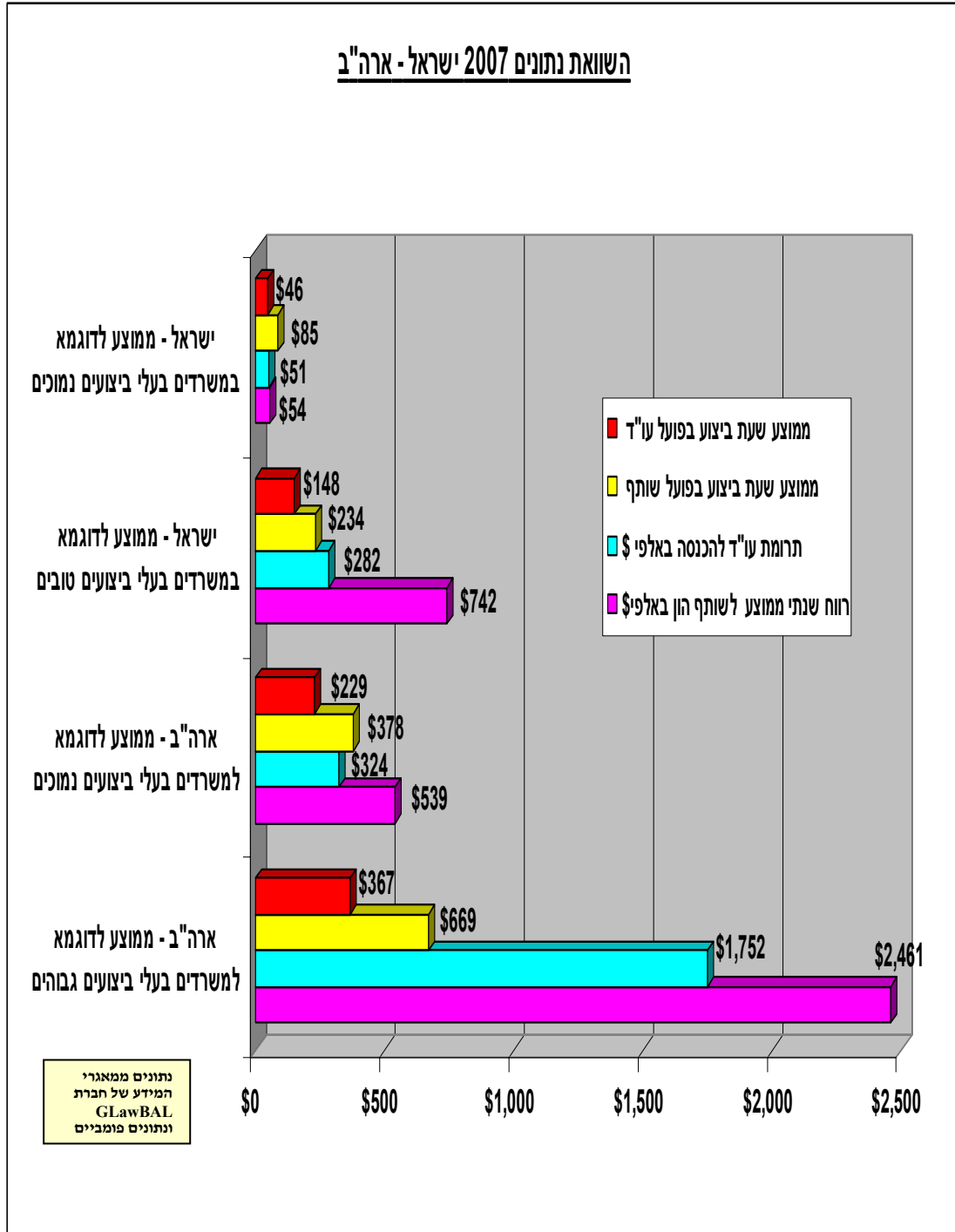
באירופה, מנתונים שהציגה לא מכבר פירמת רואי החשבון הבינלאומית: BDO סטוי הייורד עולה, ששכרם של עורכי דין בכירים באיטליה הוא הגבוה ביבשת אירופה ומסתכם ב-1.3 מיליון יורו (1.7 מיליון דולר) בשנה. במקום השני נמצאים עורכי דין בכירים בגרמניה, שהשתכרו כ-1.05 מיליון יורו בשנה שעברה, ואחריהם עמיתיהם בספרד (מיליון יורו בשנה) ובבריטניה (820 אלף יורו). סוגרים את הרשימה, עורכי הדין הבכירים בפולין, ששכרם השנתי הסתכם ב-384 אלף יורו. הממוצע הכלל אירופי עמד בשנת 2006 על 466 אלף יורו - גידול של 15% לעומת שנת 2005.

בארה"ב בשנת 2007 חצתה רצפת המשיכות הממוצעת לשותף הון במשרדים הטוב בקטגוריה זו, את סכום 4 מיליון דולר ובעשרת המשרדים הטובים בתחום זה לקח לכיסו השותף הממוצע יותר משני מיליון דולר בשנה. חשוב להבין כי נתונים אלו הינם ממוצעים וישנם שותפים בארה"ב אשר רמת משיכותיהם חוצה את הסכום האגדי של 10 מיליון דולר ויותר.

בישראל משיכתם המשוערת של פחות מ-100 שותפים מאושרים הינה מעל מיליון דולר שסכום זה יורד משמעותית ככל שעוסקים אנו בשדרת שותפים זוטרה יותר או במרבית המשרדים בארץ, גדולים כקטנים. בנקודה זו גם חשוב לציין שהשותפים ב- מרביתם המכריע של המשרדים בארץ אינם חולמים כלל על הכנסה בסדרי גודל אלו ומסתפקים בעשרות אלפי שקלים בודדים בחודש ובמקרים מסוימים גם הרבה פחות מזה.

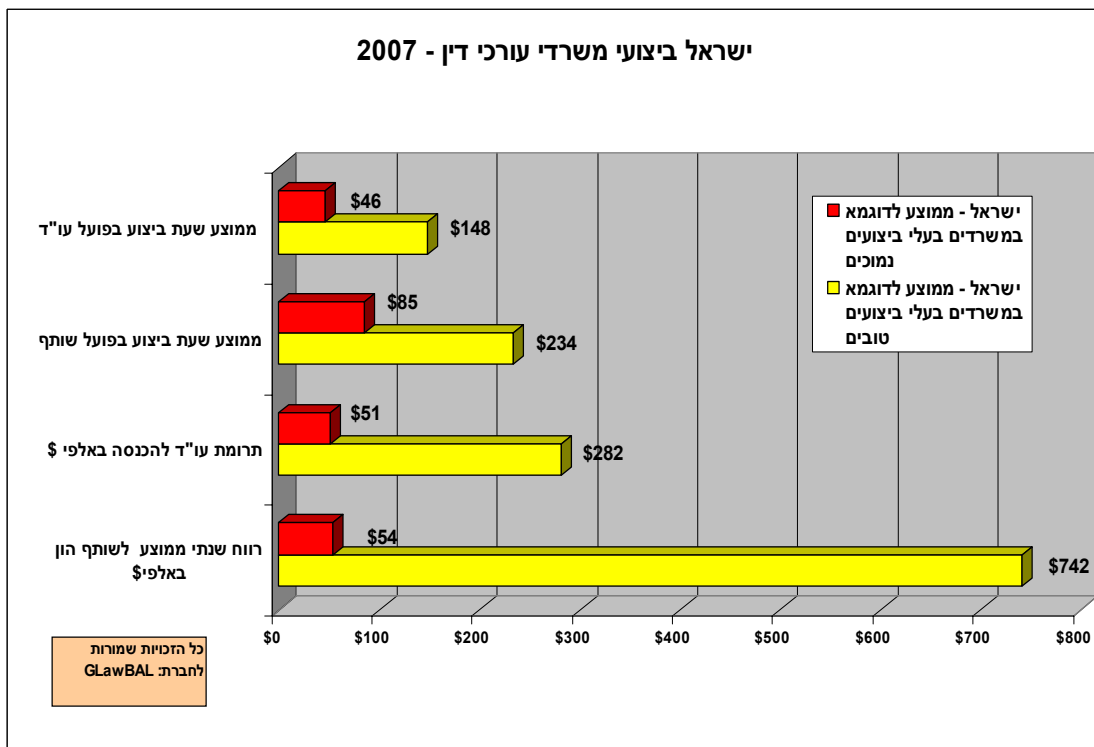
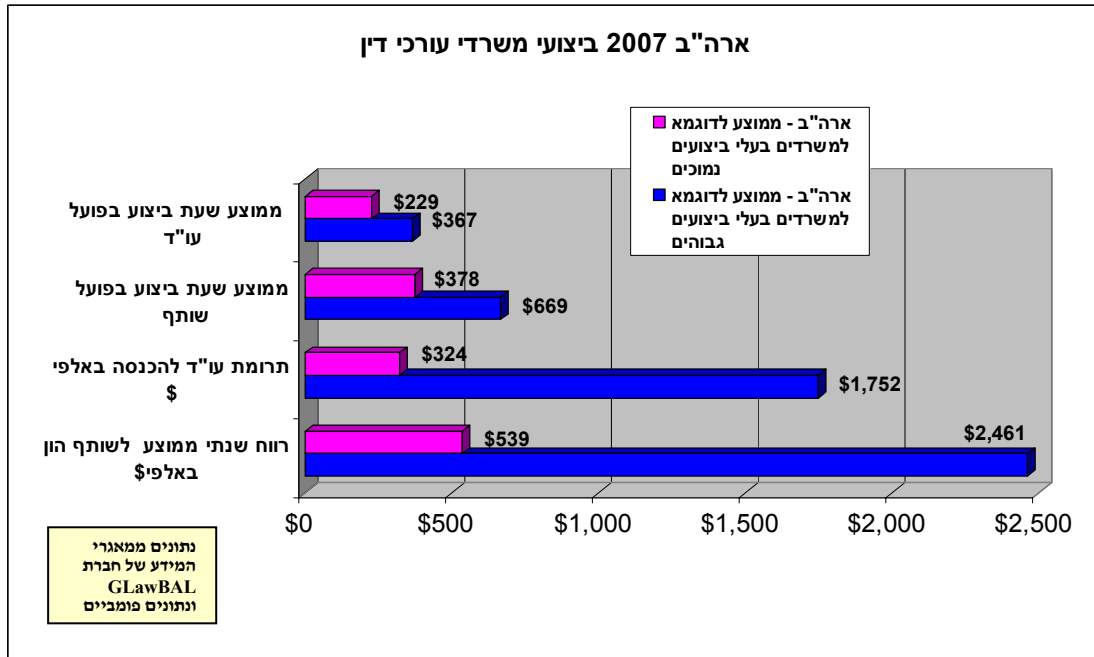
מחיר שעת עבודה

השוואה מעניינת נוספת הינה נושא מחיר שעת עבודה של עורכי דין בארה"ב ובישראל. גם בישראל וגם בארה"ב קיימת בתחום זה שונות גדולה, לדוגמה בתחום הליטיגציה קיים שוני עצום בין חלק מעורכי דין המיצגים חברות ביטוח או זכויות עובדים, אשר השעה הממוצעת שלהם אף לא תחצה את 225 הדולר ואילו חבריהם המיצגים בתחום הקניין הרוחני או ההגבלים, יגבו עבור שעה ממוצעת החל מ- 400 דולר וגם ישיקו ל- 1000 דולר במנהטן. בקרב עורכי הדין המסחריים/אזרחיים בארה"ב נגלה פערים עצומים, לדוג' בין חלק מעורכי הדין בתחומי דיני המשפחה או הנדל"ן בעלי שעה ממוצעת הנופלת מ- 320 דולר לבין חברים בתחום המימון, המיזוגים או המס אשר יתפרסו על רמת מחיר הנעה בין 450 דולר ועד מעל 950 דולר לשעה. גם בארץ שונות גדולה מאוד. מליווי משרדים רבים בנושא תמחיר, מחוות דעת רבות שאנו עורכים לבתי המשפט בנושא שכר טרחה ראוי, ואף מהצד השני, מעריכת מכרזים רבים לבחירת עורכי דין, אנו רואים שונות רבה בהתייחסות למחיר שעות שכר הטרחה. כך לדוגמה ישנם משרדים שעיקר עיסוקם בתחום משקי הבית ובהם מחיר שעה של מתמחה עשוי לנוע בין 40 דולר ל- 60 דולר בעוד במשרדים מאוד ממוצבים יטפס מחיר שעת המתמחה לתעריפים הנעים בין 80 ואף 100 דולר. בקרב עורכי הדין ובהתאם לוותק וסוג המשרד ומיצובו נמצא כי מחיר שעת עורך דין תתחיל ב- 80 דולר לשעה ויש מעורכי הדין הוותיקים והבכירים העוסקים בתחומים ממוצבים אשר יציגו גם 200 דולר לשעת עבודה לעורך דין שכיר אך ותיק. בקרב השותפים השונות היא הגדולה ביותר: יהיו שותפים במשרדים מסוימים או במשרדים בפריפריה שיציגו שעת מחירון של 100 דולר מחיר זה יטפס בהתאם לוותק השותף, מיצובו, תחום ההתמחות, סוג הלקוח וכיוב' יגיע אף לסכום של \$600 שזהו מחיר שעת מחירון שלא יבייש כלל שותף ממוצע בארה"ב או באירופה.

Zalmanovitsh David
Attorney at law, B.A, LL.B, M.B.A
CEO

שכר עבודה של עורכי דין שכירים

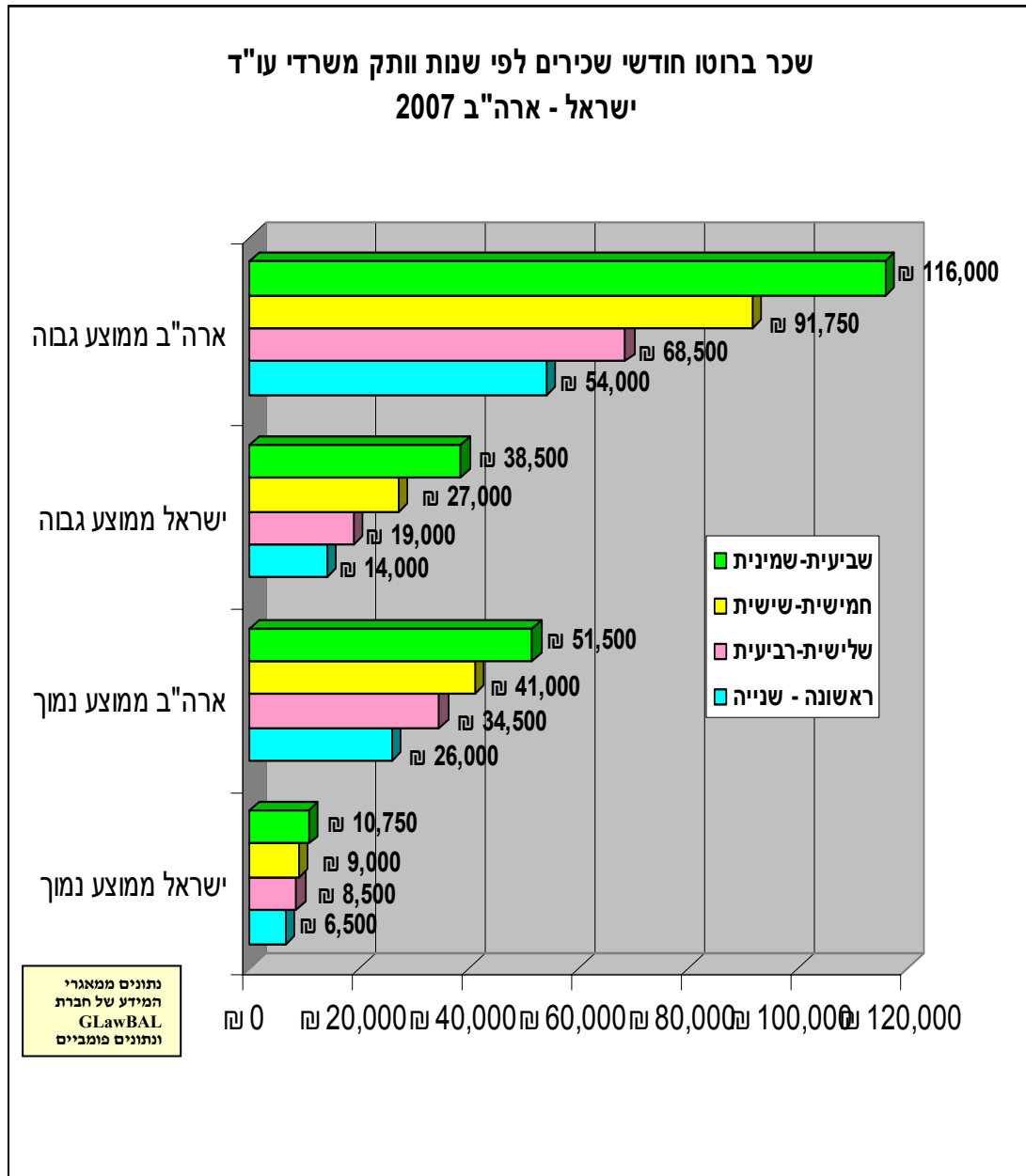
אך צפוי הוא שהפערים בביצועי ההכנסות של המשרדים ישתקפו גם בפערי ענק בשכר העבודה של עורכי הדין השכירים בין המקובל בעולם לבין המקובל בארץ.

נפנה להשוות בין שכר עורכי הדין השכירים בישראל מול עמיתיהם בארה"ב. מכיוון שדנו כבר במשיכות השותפים נתמקד רק בשכר השכירים ועד שנת הוותק השמינית שלהם. בארה"ב כמו בישראל קיימים פערים בין שכר עורכי דין כגון: בתחומי עיסוק מסוימים, איזור בארה"ב, מיצוב הפירמה וכד'. מסקרי השכר השוטפים שאנו עורכים בארץ אנו רואים התפלגות ההולכת ומתרחבת ופחתת פערים עצומים בין עורכי דין שכירים העובדים במשרדים הממוצבים והמצליחים, יהיו הללו משרדים מסחריים או בוטיקים יוקרתיים מתמחים, לבין אלפי עורכי דין אשר עובדים באלפי משרדים במרכז ובפריפריה אשר שכרם ותנאי העסקתם רחוקים מרחק עצום מחבריהם.

גם בארה"ב קיימים פערים בין עורכי דין בעלי משכורות בעלי ממוצע נמוך לבין הללו בעלי ממוצע גבוה יחד עם זאת וכמוצג בטבלה המצורפת, הפער בארה"ב בין שתי קבוצות עורכי הדין הללו נמוך יותר מישראל הינו בערך פי 2 ונשאר קבוע במשך השנים. בישראל לעומת זאת אנו גם פותחים בפער של יותר מפי 2 אצל שכירים שנה ראשונה ושנייה אך פער זה הולך וגדל עד מעל פי 3.5 בשנה השביעית והשמינית.

בהשוואה אופקית בין ישראל וארה"ב אנו מגלים עוד תופעה מעניינת והיא שככל שעולים אנו בשנות הוותק מתחדד הפער בין ישראל לארה"ב בקבוצת השכירים בעלי ממוצע השתכרות נמוך ונע מפי 4 ועד כמעט פי 5. תופעה הפוכה נרשמת בקרב השכירים בעלי ממוצע השתכרות גבוה, שם ככל שעולים אנו בשנות הוותק מצטמצם הפער בין השכירים בארה"ב ובישראל מרמה של פי 4 עד רמה של פי 3. לתופעה זו מספר הסברים והמרכזי שבינם הוא כי בארה"ב קיימת מודעות גבוהה מאוד לטיפול בעורכי דין בעורכי דין שנות וותק מתקדמות עם בהשאתם בסטאטוס של עורכי דין חוזה ואם בהכנסתם למנגנוני השותפות ברווחים בשלבים מוקדמים יותר.

שכיר שנת וותק	ישראל ממוצע נמוך שכר חודשי ממוצע	ארה"ב שכר חודשי ממוצע גבוה	ישראל שכר חודשי ממוצע גבוה	ארה"ב שכר חודשי ממוצע נמוך	אחוז פער ממוצע גבוה ארה"ב/ישראל	אחוז פער ממוצע נמוך ארה"ב/ישראל
ראשונה - שנייה	₪6,500	₪54,000	₪14,000	₪26,000	386%	400%
שלישית-רביעית	₪8,500	₪68,500	₪19,000	₪34,500	361%	406%
חמישית-שישית	₪9,000	₪91,750	₪27,000	₪41,000	340%	456%
שביעית-שמינית	₪10,750	₪116,000	₪38,500	₪51,500	301%	479%

עו"ד זלמנוביץ דודי מנהלה של חברת GLawBAL המתמחה בהשמה ובייעוץ ובשיפור ביצועים של משרדי עורכי דין. למאמרים ושירותים נוספים בנושאי: ניהול, פיננסים, ארגון, שיווק וכוח אדם של סביבות עבודה משפטיות, אנא פנה לאתר הבית שלנו בכתובת www.glawbal.com